

Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî Yardımlaşmaya Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 21.5.1991 Sayı : 20877)

Kanun No.
3725

Kabul Tarihi
8.5.1991

MADDE 1. — 15.5.1989 tarihinde Rabat'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî Yardımlaşmaya Dair Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FAS KRALLIĞI ARASINDA HUKUKÎ VE TİCARÎ KONULARDA ADLÎ YARDIMLAŞMAYA DAİR SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve
Fas Krallığı Hükümeti

İki ülke arasında özellikle hukukî ve ticarî konularda adlî yardımlaşma alanında işbirliğini güçlendirmek arzusu ile, bu Sözleşmenin akdolanmasını kararlaştırmışlar ve bu amaçla aşağıda isimleri bulunanları yetkili kılmışlardır :

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti,
Mahmut Oltan Sungurlu
Adalet Bakanı
Fas Krallığı Hükümeti,
Moulay Mustapha Belarbi Alaoui
Adalet Bakanı

Usulüne uygun yetki belgelerini teati ettikten sonra aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

KISIM I Adlî Yardımlaşma BÖLÜM I Başlangıç Hükümleri

Madde 1

Âkit Taraflardan herbirinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, haklarının ve yararlarının kovuşturma ve korunması için adlî ve idarî mercilere serbestçe ve kolayca başvurma hakkına sahiptirler.

Madde 2

Merkezleri her iki Devletten birinde olan ve bu Devletin mevzuatı uyarınca teşekkül etmiş bulunan tüzel kişiler, davanın görüldüğü Devletin kamu düzeninin hükümlerine uygun olmak koşuluyla kendilerine uygulanabildiği ölçüde bu Sözleşmenin hükümlerine tabidirler.

BÖLÜM II

Teminat Akçesinden Bağışıklık

Madde 3

Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, yabancı olmaları, diğer Devletin ülkesinde ikamet-gâhlarının veya meskenlerinin bulunmaması nedeniyle hangi nam altında olursa olsun hiçbir teminat akçesi veya depozito ödemek zorunda olmayacaklardır.

BÖLÜM III

Adlı Yardım

Madde 4

Âkit Taraflardan herbirinin vatandaşları, diğerinin ülkesinde, yardım istenen Devletin mevzuatına uymaları şartı ile o Devletin vatandaşları gibi adlı yardımdan yararlanırlar.

Madde 5

1. Talepte bulunana, gelirinin yetersizliğini kanıtlayan belge, eğer iki Devletten birinin ülkesinde oturuyorsa mutad meskeninin bulunduğu yer makamları tarafından verilir. Eğer talepte bulunan üçüncü bir Devlette oturuyorsa, bu belge, ülkesinin bölgede yetkili diplomatik temsilciliği veya konsolosluğunca verilir.

2. Eğer ilgili, talepte bulunduğu Devletin ülkesinde oturuyorsa, vatandaşı bulunduğu Devletin makamlarından ilave bilgiler alınabilir.

BÖLÜM IV

Adlı ve Gayri Adlı Belgelerin Gönderilmesi ve Tebliği

Madde 6

1. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde oturan kişilere hukukî veya ticarî konularda tebliğ olunacak adlı ve gayri adlı belgeler Adalet Bakanlıkları aracılığı ile gönderilir.

2. Yukarıdaki fıkra hükümleri, Âkit Tarafların kendi vatandaşlarına yönelik her türlü adlı ve gayri adlı belgeleri, kendi diplomatik misyonları veya konsoloslukları vasıtası ile doğrudan doğruya tebliğ etmek yetkisini engellemez. Muhatabın milliyeti, tebligatın yapılacağı ülke Devletin mevzuatına göre tayin edilir.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası hükümleri, iki Devletten birinin vatandaşı olup diğerinin ülkesinde oturanlara tebligatın o ülkede öngörülen şekillerde yapılması şartıyla, her türlü belgeleri aynı ülkede oturan diğer şahıslara tebliğ etmelerine mani olmaz.

Madde 7

1. Adli veya gayri adli belgelere ve gerektiğinde bunların ekini oluşturan belgelere, esaslı unsurlarını gösteren bir yazı eklenecektir. Bu yazıda :

Belgeyi düzenleyen makam,
Tebliğ edilecek belgenin niteliği,
Tarafların isim ve sıfatları belirtilecektir.

2. Tebliğ edilecek belge ya talep edilen tarafın dilinde düzenlenecek veya bu dilde iki nüsha çevirisi eklenecektir. Bu durumda, çeviri bir yeminli tercüman tarafından yahut talepte bulunan Devletin yasalarına göre onaylanmalıdır.

3. 1 inci fıkrada öngörülen ve esaslı unsurları gösteren yazı talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde çevirisi eklenecektir.

Madde 8

1. Talep edilen Devlet belgeyi muhatabına tebliğ etmekle yetinir. Tebligat, ya ilgili tarafından tarih atılan ve imzalanan bir alındı belgesi veya tebligatın yapıldığını, tarihini ve yapıış şeklini belirten ve talep edilen Devletin yetkili makamınca düzenlenen bir tebligat tutanağı ile kanıtlanır. Alındı belgesi veya tutanak talep eden makama gönderilir.

2. Talep eden Devletin açıkça istemesi halinde belge, talep edilen Devletin mevzuatının benzeri belgeler için öngördüğü usule uygun olarak tebliğ edilebilir. Ancak sözkonusu belge ve icabında ekini oluşturan belgeler ya talep edilen Devletin dilinde düzenlenecek veya bu dilde ve doğruluğı talep eden Devlet mevzuatına uygun olarak onaylanmış çevirileri eklenecektir.

3. Belge tebliğ olunamazsa, talep edilen Devlet, tebliğ olunamama nedenini de belirterek, belgeyi bekletmeden talep eden Devlete gönderir.

Madde 9

Bu bölüm hükümlerine uygun olan bir tebligat talebi ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilir :

- a) Tebligat talebinin doğruluğunun saptanamaması, veya
- b) Ülkesi dahilinde tebligatı yerine getirecek olan Âkit Tarafın, bu tebligatı kendi egemenlik ve güvenliğine zararlı veya kamu düzenine aykırı telakki etmesi.

Madde 10

Âkit Taraflardan herbiri, ülkesinde yaptığı tebligat masraflarını kendi yüklenir.

BÖLÜM V

İstinabe Taleplerinin Gönderilmesi ve
Yerine Getirilmesi

Madde 11

1. Hukukî veya ticarî konularda, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde icra olunacak istinabe talepleri, adli makamlar tarafından yerine getirilir. İstinabe talepleri Adalet Bakanlıkları aracılığı ile gönderilir ve iade edilir.

3725

8.5.1991

2. İstinabe talepleri talep eden Devletin dilinde düzenlenir. Bununla beraber, çevirisi de talep edilen Devletin dilinde, yukarıda 7 nci maddede öngörülen şekillere uygun olarak eklenmelidir.

3. Yukarıdaki fıkraların hükümleri, Âkit Tarafların, hukukî veya ticarî konularda kendi vatandaşlarının dinlenmesine ilişkin istinabe taleplerinin doğrudan doğruya diplomatik temsilcilikleri veya konsoloslukları vasıtasıyla yerine getirmeleri yetkisini engellemez. İfadesi alınacak kişinin vatandaşlığı istinabe talebinin yerine getirileceği Devletin mevzuatına göre saptanır.

Madde 12

İstinabe talebinin doğruluğu saptanamamış, veya yerine getirilmesi adli makamların yetkisi dışında kalıyor, veya yerine getirileceği Devletin egemenliğine, güvenliğine, veya kamu düzenine zarar verici nitelikte ise talep edilen makam istinabe talebini yerine getirmeyi reddedebilir.

Madde 13

1. Talep edilen Devletin yetkili makamı, istinabe talebini yerine getirirken talep olunacak usul hakkında, kendi mevzuatına uygular.

2. Şahitliği istenen kişiler basit idarî usul ile davet olunurlar. Bu davete icabet etmezler ise haklarında, talep edilen Devlet mevzuatında öngörülen tedbirler uygulanır.

Madde 14

Talep eden makamın açıkça talebi üzerine, talep edilen makam :

a) Eğer kendi mevzuatına aykırı değil ise, istinabe talebini özel bir usulle yerine getirmelidir.

b) Talep edilen makam, istinabenin yerine getirileceği ülkenin mevzuatında öngörülen şartlarla, ilgili tarafların hazır bulunabilmeleri için, istinabe talebinin yerine getirileceği yer ve tarihi talep eden makama, uygun zamanda bildirmelidir.

Madde 15

1. İstinabe talebinin yetkili makam tarafından yerine getirilmediği hallerde, talep edilen taraf yerine getirmeme nedenlerini, talep eden tarafa mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir.

2. Bir istinabe talebi yerine getirildiğinde, talep edilen taraf talimatın yerine getirildiğini gösteren gerekli belgeleri, talep eden tarafa gönderecektir.

Madde 16

İstinabe taleplerinin yerine getirilmesi nedeniyle talep eden Devlet, bilirkişi masrafları dışında hiçbir ödeme yapmayacaktır.

KISIM II

Çeşitli Hükümler

Madde 17

Başvurulan yargı makamının bulunduğu Devlet ülkesinde oturmayan, Devletlerden biri veya diğerinin vatandaşları için mahkeme huzuruna çıkmak veya bir üst mahkemeye başvurmak için tanınan süre üç aydan az olamaz.

Madde 18

Âkit Taraflar karşılıklı olarak ve talep üzerine işbu Sözleşmeye ilişkin konularda ülkele-
rinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümleri, mahkeme kararları ve diğer faydalı hukukî bil-
gileri birbirlerine verirler.

KISIM III

Nihai Hükümler

Madde 19

Onaylama

İşbu Sözleşme her iki Âkit Devletin Anayasa hükümlerine uygun olarak onaylanacaktır.

Madde 20

Yürürlüğe Girme

İşbu Sözleşme onay belgelerinin teatisinden altmış gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 21

Uyuşmazlıkların Çözülmesi

İki Devlet arasında, bu Sözleşmenin uygulanması veya yorumuyla ilgili çıkabilecek uyuş-
mazlıklar diplomatik yolla çözümlenecektir.

Madde 22

Süresi ve Feshi

1. Bu Sözleşme süresiz olarak akdolunmuştur.
2. Âkit Taraflardan herbiri Sözleşmeyi her an feshedilecek ve bu fesih diğer Devlet bildi-
rimi aldıktan 6 ay sonra geçerli olacaktır.

Bu hükümlerin tanıtı olmak üzere iki Âkit Tarafın tam yetkili temsilcileri işbu Sözleşmeyi
imzalamışlar ve altına mühür basmışlardır.

Rabat'da, 1989 yılının 15 Mayıs günü Türkçe, Arapça ve Fransızca olmak üzere ikişer nüsha
halinde düzenlenmiştir. Metinlerin herbiri aynı şekilde geçerli olacaktır. Türkçe ve Arapça me-
tinler arasında ihtilaf vukuunda Fransızca metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ADINA

FAS KRALLIĞI HÜKÜMETİ

ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
31	5	154
51	31	24
60	114	148:149,154,215:219

I - Gerekçeli 484 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Adalet ve Dışişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/601